

Naučni simpozijum „O folklornim junacima“

Saša Babič

Sa slovenačkog prevela Tanja Petrović

Krajem februara, 24. 2. 2017. godine, u Naučnoistraživačkom centru Slovenačke akademije nauka i umetnosti (ZRC SAZU) u Ljubljani održan je naučni simpozijum na kome su u centru pažnje bili folklorni junaci. Simpozijum je organizovan u okviru istraživačkog projekta *Junaci i slavne ličnosti u Sloveniji i Srednjoj Evropi (Junaki in slavne osebnosti v Sloveniji in Srednji Evropi, ARRS J6-558; 2013–2017)*. U projektu se grupa istraživačica i istraživača bavi ulogom izuzetnih pojedinaca u istoriji i u savremeno doba – osoba koje su zauzimale ili još uvek zauzimaju značajno mesto u društvenom i simboličkom imaginarijumu.

Glavna pitanja koja projekat postavlja su, pre svega, ko, zašto i kada postaje junak, koje su osobine ličnosti istorijskih ili izmišljenih junaka, zašto ljudi i društva stvaraju junake i zbog čega su im potrebni, šta preko njih poručuju i kome su te poruke namenjene. Ova izrazito interdisciplinarna tematika je na simpozijumu ograničena na tzv. „folklorne junake“. Na taj način su osvetljena pitanja načina pamćenja, različitih tipova junaka, kako se junaci upisuju u nacionalnu i lokalnu istoriju itd.

Simpozijum je otvorila dr Monika Krojež analizom razvojnog puta i percepcije predanja o kralju Matjažu (Matijašu) i Petru Klepcu. Sledio je prilog dr Marjetke Golež Kaučič o kanonizaciji folklornih priča o kralju Matjažu i Lepoj Vidi. Paraleloma između kralja Matjaža i Marka Kraljevića bavio se dr Božidar Jezernik.

U drugoj sesiji simpozijuma analizirane teme su se proširile i na druge likove: dr Marija Klobčar je predstavila predstave o junaštvu kod Pegama i Lambergara, dr Saša Babič je svoje izlaganje posvetila manifestacijama moći kod folklornih junaka, a dr Anja Moric i Milan Trobič su pristupili Petru Klepcu i Martinu Krpanu iz perspektive lokalne i nacionalne istorije, prepletenosti ova

dva junaka sa prostorom i analizirala (zlo)upotrebe ovih likova u turističke svrhe.

Treća sesija dodatno je proširila koncept folklornog junaka na junake književnosti za decu i omladinu, o čemu je govorila dr Milena Mileva Blažić, dok se Sara Špelec fokusirala na junaštvo folklorizovanog junaka Kekeca. Dr Jernej Habjan je tematiku proširio na figuru alpiniste kao idealnog folklornog junaka i zatvorio simpozijum izlaganjem koje folklorne junake osvetljava u drugačijem, savremenijem svetlu.

Učesnici su se na kraju osvrnuli na činjenicu da je većina priloga bila posvećena muškim folklornim junacima, što je rezultiralo idejom o organizaciji novog naučnog simpozijuma. On bi se bavio folklornim junakinjama koje su često ignorisane ili se uopšte ne razumeju kao junakinje. Simpozijum je, inače, protekao u prijatnoj i podsticajnoj atmosferi i otvorio brojna nova pitanja kako u folkloristici, tako i u tematizaciji junaka, junakinja i junaštva.

Dr Saša Babič
Inštitut za slovensko narodopisje
Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti
E-pošta: sasa.babic@zrc-sazu.si

Примљено: 28. 4. 2017.
Прихваћено: 18. 5. 2017.